

PRAVILA

O IZDAVANJU DOZVOLE ZA RAD OVLAŠĆENIM UČESNICIMA NA TRŽIŠTU HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

("Službeni list Republike Crne Gore", br. 016/01 od 10.04.2001, 026/06 od 25.04.2006, 052/07 od 10.09.2007, Službeni list Crne Gore", br. 024/11 od 13.05.2011, 028/11 od 10.06.2011)

Član 1

Ovim pravilima uređuju se uslovi i postupak izdavanja dozvole za rad ovlašćenim učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti (u daljem tekstu: ovlašćeni učesnici).

Uslovi za dobijanje dozvole za rad

Član 2

Dozvolu za rad kao ovlašćeni učesnik može dobiti akcionarsko društvo ako kao jedinu djelatnost obavlja sljedeće poslove sa hartijama od vrijednosti:

- 1) broker može da obavlja poslove investicionog savjetnika i poslove posredovanja u kupovini i prodaji hartija od vrijednosti samo po nalogu klijenta, u svoje ime i za tuđ račun ili u tuđe ime i za tuđ račun;
- 2) diler može da obavlja poslove investicionog savjetnika i brokera i da obavlja trgovinu hartijama od vrijednosti u svoje ime i za svoj račun radi ostvarivanja razlike u cijeni;
- 3) investicioni menadžer može da obavlja poslove investicionog savjetnika, da upravlja portfeljom hartija od vrijednosti koje mu klijent povjeri i da hartije od vrijednosti drži za treća lica;
- 4) preuzimalac emisije može da obavlja poslove preuzimanja cijele nove emisije hartija od vrijednosti u cilju dalje prodaje u korist emitenta ili garantovanja emitentu da će neprodati dio preuzete emisije biti kupljen od strane preuzimaoca i da hartije od vrijednosti drži za treća lica.

Dozvolu za rad kao investicioni savjetnik može dobiti pravno lice osnovano kao akcionarsko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću ili fizičko lice. Investicioni savjetnik može da obavlja poslove davanja savjeta o trgovini hartijama od vrijednosti i o prednostima kupovine, prodaje, preuzimanja ili drugog investiranja u hartije od vrijednosti, a ne može obavljati transakcije sa tim hartijama.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, poslove iz st. 1 i 2 ovog člana može obavljati i banka, ako ima odobrenje Centralne banke Crne Gore za obavljanje tih poslova i ukoliko ima poseban organizacioni dio koji se bavi isključivo poslovima sa hartijama od vrijednosti.

Član 3

Poslove sa hartijama od vrijednosti iz člana 2 ovih pravila ne može obavljati nijedno lice koje nije od Komisije za hartije od vrijednosti (u daljem tekstu: Komisija) dobilo dozvolu za rad.

Dozvolom za rad utvrđuju se poslovi sa hartijama od vrijednosti kojima se ovlašćeni učesnik može baviti.

Član 4

Dozvolu za rad brokera može dobiti akcionarsko društvo koje ima najmanje dva stalno zaposlena lica koja su osposobljena za obavljanje poslova brokera, u skladu sa pravilima Komisije.

Dozvolu za rad dilera ili preuzimaoca emisije može dobiti akcionarsko društvo koje ima najmanje dva stalno zaposlena lica koja su osposobljena za obavljanje poslova dilera, u skladu sa pravilima Komisije.

Dozvolu za rad investicionog menadžera može dobiti akcionarsko društvo koje ima najmanje dva stalno zaposlena lica koja su osposobljena za obavljanje poslova investicionog menadžera, u skladu sa pravilima Komisije.

Društvo koje je dobilo dozvolu za obavljanje brokerskih poslova u skladu sa ovim Pravilima, može svojim pravilima poslovanja propisati i obavljanje poslova na margini, u skladu sa uslovima i postupkom propisanim pravilima Komisije kojim se uređuje način obavljanja poslova ovlašćenih učesnika.

Prije početka obavljanja poslova na margini u skladu sa uslovima i postupkom propisanim pravilima Komisije kojima se uređuje način obavljanja poslova ovlašćenih učesnika, ovlašćeni učesnik koji ima dozvolu za obavljanje brokerskih poslova obavezan je da pribavi dozvolu Komisije za hartije od vrijednosti za obavljanje poslova trgovanja hartijama od vrijednosti na margini.

Član 4a

Ovlašćeni učesnik uz zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova trgovanja hartijama od vrijednosti na margini Komisiji za hartije od vrijednosti dostavlja:

- Dokaz o tehničko tehnološkoj opremljenosti za obavljanje poslova trgovanja hartijama od vrijednosti na margini tj. dokaz o odvojenosti trgovanja hartijama od vrijednosti na margini od obavljanja brokerskih, dilerskih, odnosno poslova investicionog menadžera;
- Dokaze o uspotvaljanju organizacije i funkcionisanju sistema unutrašnje kontrole poslovanja organizacionog dijela koji obavlja poslove trgovanja hartijama od vrijednosti na margini,
- Dokaze o načinu obezbjeđenja raspodjela poslova i zadataka kojima se izbjegavaju mogući sukobi interesa između klijenata i interesa ovlašćenog učesnika u vezi sa trgovanjem hartijama od vrijednosti na margini,
- adekvatna zaštita povjerljivih informacija i podataka koji se odnose na klijente od neovlašćenog korištenja i zloupotrebe,
- obrazac Ugovora o obavljanju poslova na margini i obrazac naloga za trgovanje na margini.

Član 4b

Dokazom o tehničko tehnološkoj opremljenosti za obavljanje poslova trgovanja hartijama od vrijednosti na margini tj. odvojenost trgovanja hartijama od vrijednosti na margini od obavljanja brokerskih, dilerskih, odnosno poslova investicionog menadžera podrazumijeva dostavljanje dokaza da je ovlašćeni učesnik:

- otvorio poseban namjenski račun kod nosioca platnog prometa u Crnoj Gori na kojem se drže sredstva ovlašćenog učesnika i klijenata koji trguju na margini namijenjena trgovanju hartijama od vrijednosti na margini;
- omogućio poseban analitički pregled za svakog klijenta i svaku otvorenu poziciju, a koji između ostalog mora sadržati trenutnu vrijednost hartija od vrijednosti kupljenih na margini, iznos margine, procenat margine i marginu održavanja;
- omogućio klijentima koji trguju na margini uvid u prodajnu vrijednost hartija od vrijednosti kupljenih na margini; prodajna vrijednost hartija od vrijednosti kupljenih na margini se utvrđuje u odnosu na tražnju na berzi za tom hartijom i količinom.

Postupak izdavanja dozvole za rad

Član 5

Osnivači ovlašćenog učesnika podnose Komisiji zahtjev za izdavanje dozvole za rad koji sadrži:

- 1) naziv i sjedište ovlašćenog učesnika;
- 2) informaciju o tome koje poslove sa hartijama od vrijednosti namjerava da obavlja;
- 3) datum potpisivanja ugovora o osnivanju, odnosno održavanja osnivačke skupštine;
- 4) naziv i sjedište osnivača ovlašćenog učesnika;
- 5) visinu novčanog i nenovčanog osnivačkog kapitala ovlašćenog učesnika;
- 6) podatke o v.d. direktoru, i to: ime i prezime, godinu rođenja, školsku spremu, ukupan radni staž i poslove koje je obavljao do podnošenja zahtjeva, kao i podatke o tome da li je osuđivan za krivična djela protiv privrede ili službene dužnosti.

Član 6

Uz zahtjev za izdavanje dozvole za rad ovlašćenom učesniku, osnivači su dužni da podnesu Komisiji sljedeću dokumentaciju:

- 1) ugovor o osnivanju ovlašćenog učesnika, uz koji se dostavljaju i kopije rješenja o upisu u sudski registar osnivača, odnosno ugovor o osnivanju banke i odobrenje Centralne banke Crne Gore za obavljanje poslova ovlašćenog učesnika, kada zahtjev podnosi banka;
 - 2) statut ovlašćenog učesnika, odnosno statut banke ili njegove izmjene i dopune kojima je utvrđeno obavljanje poslova ovlašćenog učesnika, kada zahtjev podnosi banka;
 - 3) pravila ovlašćenog učesnika;
 - 4) opis poslova i plan rada za naredne dvije godine;
-

- 5) dokaz da je jedina djelatnost obavljanje poslova ovlaštenog učesnika sa hartijama od vrijednosti, osim kada zahtjev podnosi banka;
- 6) dokaz da su osnivači ovlaštenog učesnika obezbijedili, u skladu sa ugovorom o osnivanju, osnivački ulog, i to: u novcu u iznosu od najmanje: za investicionog savjetnika 10.000 EUR, za brokera 25.000 EUR, za dilera i investicionog menadžera 125.000 EUR, za preuzimaoca emisije 250.000 EUR, odnosno u stvarima ili pravima iznad tog iznosa, sa određivanjem pojedinačnog uloga svakog osnivača i ukupnim brojem njegovih akcija;
- 7) dokaz o porijeklu stranog uloga, ako je osnivač strano lice;
- 8) rješenje o upisu u sudski registar većinskog osnivača (koji ima akcije čija je nominalna vrijednost jednaka ili veća od 25% vrijednosti akcijskog kapitala ili ostvaruje ili kontroliše ostvarivanje 25% ili više prava glasa na skupštini akcionara) i osnovne bilansne pokazatelje poslovanja tog osnivača (bilans stanja i bilans uspjeha) na dan 31. decembar po godišnjem računu za prethodnu godinu;
- 9) dokaz o tehničko-tehnološkoj opremljenosti za obavljanje poslova ovlaštenog učesnika;
- 10) dokaz o organizacionoj i kadrovskoj osposobljenosti za obavljanje poslova ovlaštenog učesnika, sa nacrtom pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i sa podacima o licima sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima;
- 11) dokaz da će ovlašćeni učesnik imati najmanje dva brokera, odnosno dilera ili investiciona menadžera zaposlena na neodređeno vrijeme;
- 12) dokaz o načinu obezbjeđivanja odgovarajućeg poslovnog prostora za rad ovlaštenog učesnika;
- 13) izjavu najmanje dva osnivača da će zaključiti ugovor o poslovnoj saradnji sa ovlašćenim učesnikom;
- 14) ovlašćenje za lice sa kojim će Komisija sarađivati u postupku po zahtjevu za izdavanje dozvole za rad;
- 15) dokaz o uplati propisane naknade Komisiji.

Član 7

Osnivači ovlaštenog učesnika mogu biti pravna i fizička lica.

Ako su osnivači ovlaštenog učesnika pravna lica ugovor o osnivanju ovlaštenog učesnika potpisuju ovlašćena lica tih osnivača i ovjeravaju ga svojim pečatima. Ako je osnivač ovlaštenog učesnika fizičko lice, potpis tog lica na ugovoru o osnivanju ovjerava se u sudu.

Ugovor o osnivanju ovlaštenog učesnika sadrži datum i mjesto njegovog zaključenja. Listovi ugovora o osnivanju moraju biti povezani tako da onemogućavaju njihovo naknadno vađenje i zamjenu.

Član 8

Osnivači ovlaštenog učesnika dostavljaju izjavu da, ni posredno ni neposredno, nemaju akcije u drugom ovlašćenom učesniku.

Banke koje su osnivači ovlaštenog učesnika dostavljaju dokaz da ulaganja banke u akcije nijesu veća od ograničenja utvrđenih zakonom kojim se uređuje poslovanje banaka.

Član 9

Pravilima ovlaštenog učesnika utvrđuju se naročito: radno vrijeme i vrijeme trgovanja; nalozi klijenata; način i vrijeme prenosa naloga; sučeljavanje ponude i tražnje; obavještanje o zaključenoj transakciji; naknada za trgovanje; privremeni prekid trgovanja; način upravljanja portfeljom hartija od vrijednosti; rješavanje sporova; etički kodeks; odgovornost za obaveze.

Član 10

Opis poslova i plan rada ovlaštenog učesnika za naredne dvije godine poslovanja obuhvata naročito: planiranje poslovne i investicione politike, predviđeni obim transakcija sa hartijama od vrijednosti, vrste hartija od vrijednosti sa kojima planira da posluje, visinu provizija i naknada i njihov obim koji planira da ostvari.

Član 11

Dokaz da je jedina djelatnost ovlaštenog učesnika obavljanje poslova ovlaštenog učesnika je utvrđivanje ove djelatnosti kao jedine u ugovoru o osnivanju i statutu ovlaštenog učesnika.

Član 12

Dokazom da su osnivači obezbijedili novčani dio osnivačkog kapitala smatra se izvod sa privremenog računa kod nosilaca platnog prometa o uplaćenim sredstvima na ime novčanog dijela osnivačkog kapitala ovlašćenog učesnika, saglasno rokovima utvrđenim u ugovoru o osnivanju.

Osnivači koji osnivački kapital ovlašćenog učesnika obezbjeđuju u nenovčanom obliku dostavljaju izvještaj ovlašćenog procjenjivača o vrijednosti uloga u stvarima ili pravima, u skladu sa propisima.

Član 13

Kada je osnivač ovlašćenog učesnika strano pravno lice, kao dokaz o njegovom postojanju dostavlja se potvrda odgovarajućeg organa strane države u kojoj je sjedište tog lica (notara, nadležnog suda i sl.).

Strano pravno lice, osnivač ovlašćenog učesnika koji obezbjeđuje novčani dio osnivačkog kapitala ovlašćenog učesnika, dostavlja dokaz da su novčana sredstva uplaćena na račun banke ovlašćene za obavljanje poslova sa inostranstvom.

Strano pravno lice, koje osnivački kapital ovlašćenog učesnika obezbjeđuje u nenovčanom obliku, dostavlja izvještaj ovlašćenog procjenjivača o vrijednosti uloga u stvarima ili pravima, u skladu sa propisima.

Član 14

Dokaz o tehničko-tehnološkoj opremljenosti ovlašćenog učesnika predstavlja dokumentacija o načinu obezbjeđivanja informacionog, kompjuterskog i telekomunikacionog sistema (pravo svojine na osnovu osnivačkog uloga, dugoročni zakup, lizing ili drugi osnov), sa specifikacijom računarske i druge opreme i odgovarajućim programima kojima se dokazuje da se tom opremom mogu vršiti poslovi ovlašćenog učesnika iz dozvole za rad.

Član 15

Dokazom o organizacionoj i kadrovskoj osposobljenosti ovlašćenog učesnika smatraju se statut i nacrt akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u ovlašćenom učesniku, kojima se utvrđuje da ovlašćeni učesnik ima posebne organizacione djelove za efikasno obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti.

Ovlašćeni učesnik mora u nacrtu akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta utvrditi najmanje dva radna mjesta za brokera, dilera ili investicionog menadžera sa položenim stručnim ispitom i obavezan je Komisiji dostaviti predugovor o radu na neodređeno vrijeme sa ovim licima.

O licima sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima ovlašćeni učesnik dostavlja sljedeće podatke: ime i prezime, školsku spremu, radno iskustvo, poslovi koje je to lice ranije obavljalo, učešće ovih lica u akcijskom kapitalu akcionarskih društava, sa brojem i vrstom akcija i procentom učešća u akcijskom kapitalu i da li je osuđivano za krivična djela protiv privrede ili službene dužnosti.

Ovlašćeni učesnik koji od Komisije dobije dozvolu za rad otpočinje sa radom kada obavijesti Komisiju da ima u stalnom radnom odnosu najmanje dva brokera, dilera ili investiciona menadžera sa položenim stručnim ispitom.

Član 16

Osnivači ovlašćenog učesnika mogu obezbijediti odgovarajući poslovni prostor za rad kao osnivački ulog ili zakupom takvog prostora.

Osnivači ovlašćenog učesnika koji odgovarajući poslovni prostor obezbjeđuju zakupom, obavezni su da poslovni prostor zakupe na period od najmanje pet godina.

Kao dokaz osnivači dostavljaju ugovor o zakupu kojim se dokazuje da je poslovni prostor zakupljen na period od najmanje pet godina, potpisan od odgovornog lica i ovjeren pečatom jednog od osnivača ovlašćenog učesnika. Ako ugovor o zakupu potpisuje fizičko lice osnivač ovlašćenog učesnika, ugovor o zakupu se mora ovjeriti u sudu.

Član 17

Izjavu najmanje dva osnivača da će zaključiti ugovor o poslovnoj saradnji sa ovlašćenim učesnikom potpisuju odgovorna lica osnivača i ovjeravaju ga svojim pečatom.

Član 18

Ovlašćenje za lice sa kojim će Komisija sarađivati u postupku po zahtjevu za davanje dozvole za rad sadrži: ime i prezime, adresu i telefon lica ovlašćenog za saradnju sa Komisijom, a potpisuje ga odgovorno lice jednog od osnivača i ovjerava se pečatom tog osnivača ili u sudu.

Filijale ovlašćenih učesnika

Član 19

Ovlašćeni učesnik može osnovati filijale, kao organizacione djelove, koje nemaju svojstvo pravnog lica. Za osnivanje filijale ovlašćeni učesnik mora da zadovolji uslove iz čl. 4, 14 i 16 ovih pravila. Komisija daje saglasnost na osnivanje filijala ovlašćenog učesnika.

Saglasnost na akta

Član 20

Ovlašćeni učesnik podnosi Komisiji zahtjev za davanje saglasnosti na: ugovor o osnivanju, statut, pravila i odluku o imenovanju direktora.

Ako se ugovor o osnivanju, statut i pravila ovlašćenog učesnika podnose Komisiji uz zahtjev za davanje dozvole za rad, davanjem dozvole za rad smatra se da je data saglasnost na ove akte.

Uz zahtjev za davanje saglasnosti na izmjene i dopune ugovora o osnivanju, statuta i pravila, ovlašćeni učesnik dostavlja Komisiji izmjene i dopune tih akata, sa obrazloženjem. Saglasnost na izmjene i dopune ovih akata Komisija daje u formi rješenja.

Uz zahtjev za davanje saglasnosti na odluku o imenovanju direktora, ovlašćeni učesnik dostavlja Komisiji: odluku o imenovanju direktora, sa obrazloženjem; biografske podatke o licu koje se imenuje, i to: godinu rođenja, školsku spremu, ukupan radni staž i poslove koje je obavljao do podnošenja zahtjeva, učešće u akcijskom kapitalu akcionarskih društava sa brojem i vrstom akcija i procentom učešća u akcijskom kapitalu, kao i potvrdu nadležnog organa da lice imenovano za direktora nije osuđivano za krivična djela protiv privrede ili službene dužnosti. Saglasnost na odluku o imenovanju direktora Komisija daje u formi rješenja.

Zahtjeve za davanje saglasnosti na izmjene i dopune ugovora o osnivanju, statuta i pravila i zahtjev za davanje saglasnosti na odluku o imenovanju izvršnog direktora ovlašćeni učesnik je dužan da dostavi Komisiji najkasnije u roku od osam dana od dana usvajanja ovih akata.

Član 20a

Ovlašćeni učesnik je dužan da dužinu trajanja mandata izvršnog direktora utvrdi u statutu ili odluci o imenovanju izvršnog direktora.

Ovlašćeni učesnik je dužan da pribavi od Komisije saglasnost na svako imenovanje izvršnog direktora, pa i kada za izvršnog direktora ponovo imenuje isto lice.

U izuzetnim slučajevima, kada hitnost obavljanja određenih poslova to nalaže, ovlašćeni učesnik može imenovati vršioca dužnosti izvršnog direktora, za koje nije dužan da pribavi saglasnost Komisije.

Mandat vršioca dužnosti izvršnog direktora može trajati najduže tri mjeseca od dana imenovanja, s tim da se poslije isteka mandata vršiocu dužnosti mora imenovati izvršni direktor.

Prelazne i završne odredbe

Član 21

Odredbe čl. 2 do 19 ovih pravila shodno se primjenjuju na berzanske posrednike, koji su dužni, saglasno članu 119 Zakona o hartijama od vrijednosti ("Službeni list RCG", br. 59/2000), podnijeti zahtjev Komisiji za izdavanje dozvole za rad najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu tog zakona.

Član 22

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

ODREDBE KOJE NIJESU UŠLE U PREČIŠĆEN TEKST

PRAVILA O DOPUNAMA PRAVILA O IZDAVANJU DOZVOLE ZA RAD OVLAŠĆENIM UČESNICIMA NA TRŽIŠTU HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

("Službeni list Republike Crne Gore", br. 026/06 od 25.04.2006)

Član 3

Ovlašćeni učesnici su dužni da svoje poslovanje u vezi sa imenovanjem izvršnih direktora i imenovanjem vršilaca dužnosti izvršnih direktora usklade sa odredbama ovih pravila najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovih pravila.

Član 4

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu RCG".
